

Datum
2021-06-01

Diarienummer
VON-2021/377.111

Handläggare
Matilda Koistinen
08-535 37869
Matilda.Koistinen@huddinge.se

Vård- och omsorgsnämnden

Revisionsrapport: Samordnad granskning av samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård - remissvar

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2021-06-01, överlämnas till Huddinge kommuns revisorer som svar på revisionsskrivelsen *Samordnad granskning av samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård*.

Sammanfattning

Revisionsbolaget EY har på uppdrag av revisorerna i Region Stockholm, Stockholms stad, Haninge kommun, Huddinge kommun, Järfälla kommun, Nacka kommun, Sollentuna kommun, Sundbybergs stad samt Värmdö kommun granskat samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Syftet har varit att bedöma om samverkan kring utskrivningsklara patienter sker så att en god vård och en social omsorg av god kvalitet främjas.

Revisorerna i Huddinge kommun tog beslut om medverkan i denna förenade granskning när alla revisorer ingick i gemensam grupp våren 2020. Sedan dess har revisorerna splittrats i en majoritetsgrupp och en fristående ledamot och som en konsekvens finns två revisionsskrivelser att ta ställning till för kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden.

Granskningen visar att samverkan sker, men att den inte sker i den form som parterna kommit överens om. Rutinerna är inte förankrade hos alla medarbetare, kommunikation hanteras genom andra kanaler och patienten är inte involverad i enlighet med lagens intentioner. Det finns många olika orsaker bakom detta och EY:s bedömning är att ingen enskild aktör kan hållas ansvarig. Samtliga kan vidta åtgärder för att bidra till en förbättrad utskrivningsprocess.

Svaret på granskningen har tagits fram genom en samberedning mellan kommunstyrelsens förvaltning och socialförvaltningen då kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden är mottagare av revisionsskrivelserna.

Under rubriken förvaltningens synpunkter, tar förvaltningen ställning till revisionsskrivelsernas rekommendationer.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Socialförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn vxl 08-535 300 00

sof@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2021-06-01

Diarienummer
VON-2021/377.111

Beskrivning av ärendet

Inledning

EY har på uppdrag av revisorerna i Region Stockholm, Stockholms stad, Haninge kommun, Huddinge kommun, Järfälla kommun, Nacka kommun, Sollentuna kommun, Sundbybergs stad samt Värmdö kommun granskat samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Syftet har varit att bedöma om samverkan kring utskrivningsklara patienter sker så att en god vård och en social omsorg av god kvalitet främjas.

Revisorerna i Huddinge kommun tog beslut om medverkan i denna förenade granskning när alla revisorer ingick i gemensam grupp våren 2020. Sedan dess har revisorerna splittrats i en majoritetsgrupp med sex ledamöter och en fristående ledamot. Som en konsekvens finns i ärendet en granskningsrapport (*bilaga 1*) och två revisionskrivelser (*bilaga 2 och 3*) ställda till kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden med skiljaktiga rekommendationer.

Förvaltningen kommer i det följande att relatera sig till båda skrivelserna.

Granskningsrapporten i korthet

Generell ståndpunkt

Granskningen visar att samverkan sker, men att den inte sker i den form som parterna kommit överens om. Rutinerna är inte förankrade hos alla medarbetare, kommunikation hanteras genom andra kanaler och patienten är inte involverad i enlighet med lagens intentioner. Det finns många olika orsaker bakom detta och EY:s bedömning är att ingen enskild aktör kan hållas ansvarig. Samtliga kan vidta åtgärder för att bidra till en förbättrad utskrivningsprocess.

Frustrerade kommuner

EY beskriver i sin granskningsrapport att det inom granskade kommuner finns en stor frustration över att primärvården inte tar det samordnande ansvar som varit intention med lagstiftningen. Särskilt framhålls att primärvården inte kallar till samordnad individuell planering (SIP) i enlighet med de gemensamma riktlinjerna. I granskningen riktas kritik mot regionen i detta avseende och regionens revisorer kommer att lyfta flera rekommendationer till berörda nämnder. EY betonar dock att primärvårdens ansvar enligt lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård inte utesluter att kommunen fortfarande har ett ansvar och en möjlighet att, enligt socialtjänstlagen, initiera arbetet med en samordnad individuell plan vid behov.

Kommunen bör för den enskildes skull göra detta vid behov och fortlöpande anmäla avvikelser om regionen inte hör samman kallelsen.

Komplicerande faktorer försvårar samverkan

EY uppmärksammar att det i samband med utskrivning och hemgång finns flera komplicerande faktorer som försvårar samverkan. Från slutenvården framförs kritik mot att patienter återinskrivs på sjukhus av icke-medicinska skäl.

Datum
2021-06-01

Diarienummer
VON-2021/377.111

Förekommande orsaker uppges vara att bostadsanpassningar, hjälpmedel, medicin eller förbrukningsmaterial inte finns på plats enligt plan. Ansvar för sådana insatser är delat mellan kommunen och regionens verksamheter. EY bedömer att kommunerna bör följa upp återinlagda patienter för att säkerställa att de kommunala insatserna i samband med hemgång har verkställts på ett sätt som inte föranlett onödig återinskrivning.

Informationsutbytet måste förbättras

EY framhåller också att kommunerna har ett ansvar för att säkerställa att all nödvändig information är mottagen av berörda enheter inom kommunen inför utskrivning. Granskningen tyder på att kommunikationen mellan biståndshandläggare och slutenvård fungerar väl i de flesta fall. En genomgående observation är dock att intervjuade företrädare för hemtjänsten upplever att informationsutbytet sker för sent för att ge goda förutsättningar för planering, samt att överlämningen brister när flera olika utförare av hemtjänst ger stöd till samma brukare (exempelvis när separat nattpatrull förekommer).

Utvärdering och effektmål

Slutligen uppmärksammar EY att uppföljningen av den regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning i hög grad är fokuserad på uppföljning av statistik relaterad till kommunernas betalningsansvar. Det har inte utarbetats någon uppföljningsplan eller plan för utvärdering av den gemensamma överenskommelsen kring samverkan, trots att parterna är överens om att så ska ske. EY bedömer att såväl regionens hälso- och sjukvårdsnämnd som kommunerna bör verka för att överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp. Särskilt betonas det andra effektmålet som fokuserar på patienternas egna uppfattningar och erfarenheter.

Huddingespecifikt

I rapporten finns en och en halv sida avseende Huddinge kommuns vård- och omsorgsnämnd. Bland annat görs där den övergripande bedömningen att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan de inblandade aktörerna. I den gemensamma överenskommelsen med tillhörande gemensamma riktlinje och rutiner finns en tydlig uppdelning av roller och ansvar i alla delar av utskrivningsprocessen.

Intervjuade i Huddinge uppger att roller och ansvar gällande samverkan inom kommunen i regel är välfungerande. Införandet av Trygg Hemgång uppges vara en framgångsfaktor.

Samtidigt står att samverkan inte sker i den form som parterna kommit överens om. Rutinerna är inte förankrade hos alla medarbetare, kommunikation hanteras genom andra kanaler och patienten är inte involverad i enlighet med lagens intentioner. Och det finns ett särskilt behov av att säkra informationsflödet mellan hemtjänstutförare dagtid och nattpatrullen som utför hemtjänst nattetid.

I rapporten nämns också att patientperspektivet inte beaktas i den samordnade planeringen inför utskrivning.

Men det konstateras också att det genomförs en rad aktiviteter inom Huddinge kommun för att säkerställa att patientperspektivet tillvaratas i planeringen av insatser och inom ramen för de insatser som kommunen bistår med. Här lyfts återigen införandet av Trygg hemgång.

Majoritetsgruppens rekommendation

Vård- och omsorgsnämnden rekommenderas:

- Säkerställa att medarbetarna tar initiativ till samordnad individuell planering, när behov finns, om primärvården inte tar sitt kallelseansvar.
- Säkerställa att kommunikationen mellan biståndshandläggare och samtliga involverade utförare av insatser fungerar väl, med avseende på exempelvis framförhållning och utförarnas behov av information.
- Utveckla rapporteringen av avvikelser till regionen, och återkopplar på avvikelserapporter från regionen.
- Följa upp återinläggningar av patienter för att bevaka att de kommunala insatserna i samband med hemgång sker på ett tryggt och säkert sätt.
- Verka för att den regionala överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.

Minoritetsgruppens rekommendationer

Kommunstyrelsen rekommenderas:

- På lämpligt sätt påtala för SLSO [Stockholms län sjukvårdsområde] vikten av att det säkerställs att vårdcentralerna kallar till SIP i den utsträckning någon av de berörda parterna bedömer att det behövs.
- På lämpligt sätt påtala för SLSO vikten av att avsteg från åtagandet som rapporteras till SLSO åtgärdas genom att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen följer upp och bedömer rapporterade avvikelser och återkopplar med förslag till lösning med berörda parter.
- Vidta åtgärder för att säkerställa att äldre personer i enlighet med Huddinges värdegrund för äldreomsorgens och regionens policy för vård i dialog får vara delaktiga så att de kan göra aktiva val, utöva självbestämmande, vara medverkande i vård och behandling, få individuellt anpassad information för att kunna tillvarata sina personliga intressen.

Vård- och omsorgsnämnden rekommenderas:

- Vidta åtgärder för att säkerställa att patientperspektivet beaktas i den samordnade planeringen inför utskrivning i enlighet med kommunens värdegrund och äldreomsorgens värdighetsgaranti.
- Säkerställa att kommunikationen mellan biståndshandläggare och samtliga involverade utförare av insatser fungerar väl.
- Intensifiera rapporteringen av avvikelser till regionen och påminner regionen om utebliven återkoppling och säkerställer att medarbetarna

avvikelse rapporter utbliven samordnad individuell planering, när behov bedöms finnas.

- Verka för att den regionala överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.

Samberedning

Svaret på revisorernas granskning har tagits fram genom en samberedning mellan kommunstyrelsens förvaltning och socialförvaltningen då kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden är mottagare av revisionskrivelsen.

Förvaltningens synpunkter

I det följande tar förvaltningen ställning till de två revisionskrivelsernas rekommendationer under separata underrubriker.

Majoritetsgruppens rekommendationer

Vård- och omsorgsnämnden

Säkerställa att medarbetarna tar initiativ till samordnad individuell planering, när behov finns, om primärvården inte tar sitt kallelseansvar.

Förvaltningen bedömer vidare att en god samverkan med regionen är av största vikt vid utskrivningsplanering. Den fasta vårdkontakten inom öppenvården är ansvarig för kallelse till samordnad individuell planering enligt lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård (LUS). Förvaltningen bedömer att det är av vikt att de lagenliga ansvarsrollerna upprätthålls.

Om kallelse inte görs av öppenvården har förvaltningen möjlighet att rapportera det som en avvikelse. Biståndshandläggare ska alltid signalera behov av samordnad individuell planering till regionen vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård om behovet finns.

Säkerställa att kommunikationen mellan biståndshandläggare och samtliga involverade utförare av insatser fungerar väl, med avseende på exempelvis framförhållning och utförarnas behov av information.

Förvaltningen arbetar ständigt med dialogmöten med samtliga utförare och strävar efter en god samverkan med alla utförare. Förvaltningen anser att det är viktigt att säkerställa att information når ut till utförare i rätt tid. Utskrivning från slutet hälso- och sjukvård ska dock alltid ske skyndsamt och utförare har en inställetid på 24 timmar i enlighet med avtalet. Biståndshandläggare har alltid kommunikation med utförare vid utskrivning och vid förändrade behov av stöd skickas en ny beställning till utföraren. Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att utförare kallas till samordnad individuell planering efter utskrivning.

Förvaltningen bedömer även att det är positivt att verksamhetssystemet LifeCare SP införs som möjliggör att kommunal sjukvård kan ha kommunikation med regionen.

Utveckla rapporteringen av avvikelser till regionen, och återkopplar på avvikelserrapporter från regionen.

Det finns ett systematiskt arbetssätt med rapportering av avvikelser som förvaltningen följer. Förvaltningen önskar dock lyfta fram i sammanhanget att den ansträngda situationen hos både kommunen och regionen med anledning av covid-19 pandemin har lett till att avvikelserapporteringen inte har varit prioriterad. Arbetet med avvikelserapportering ska nu återupptas.

Följa upp återinläggningar av patienter för att bevaka att de kommunala insatserna i samband med hemgång sker på ett tryggt och säkert sätt.

En utskrivningsplanering, där kommunen är delaktig, sker vid förändrade behov hos den enskilde. Förvaltningen saknar möjlighet att bevaka återinläggningar på det föreslagna sättet med hänsyn till detta.

Verka för att den regionala överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.

Förvaltningen bedömer att utvärdering och uppföljning av den regionala överenskommelsen är av hög prioritet. Utvärderingen och uppföljningen görs dock av Storsthlm och regionen och förvaltningen deltar i arbetet genom Storsthlm.

Fristående ledamots rekommendationer:

Kommunstyrelsen

På lämpligt sätt påtala för SLSO vikten av att det säkerställs att vårdcentralerna kallar till SIP i den utsträckning någon av de berörda parterna bedömer att det behövs.

På lämpligt sätt påtala för SLSO vikten av att avsteg från åtagandet som rapporteras till SLSO åtgärdas genom att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen följer upp och bedömer rapporterade avvikelser och återkopplar med förslag till lösning med berörda parter.

Revisionskontoret vid Region Stockholm har svarat för uppdragstexten samt för ledning av granskningen ifråga och kommunstyrelsens förvaltning utgår ifrån att den eventuella kritik som i granskningsrapporten riktas mot SLSO kommer att överlämnas till dess nämnd med rekommendationer från Regionens revisorer.

I sammanhanget bör också påtalas att SLSO ansvarar för alla landstingsdrivna vårdcentraler, men att det även finns privat verksamhet med vårdcentraler.

Vidta åtgärder för att säkerställa att äldre personer i enlighet med Huddinges värdegrund för äldreomsorgens och regionens policy för vård i dialog får vara delaktiga så att de kan göra aktiva val, utöva självbestämmande, vara medverkande i vård och behandling, få individuellt anpassad information för att kunna tillvarata sina personliga intressen.

Datum
2021-06-01

Diarienummer
VON-2021/377.111

Ansvar för hälso- och sjukvård för personer som bor i ordinärt boende ligger på regionen. Den kommunala hälso- och sjukvården arbetar med att säkerställa delaktighet för den enskilde patienten. Införandet av LifeCare SP inom den kommunala hälso- och sjukvården kommer underlätta för en utskrivningsplanering där kommunen är mer delaktig och därigenom indirekt påverka patientens delaktighet och medverkande vid flytt eller återkomst till kommunens verksamheter. En utskrivningsplanering, där kommunen är delaktig, sker vid förändrade behov hos den enskilde dvs. kommunen deltar vid en utskrivningsplanering om den enskilde är i behov av nya och/eller förändrade insatser från kommunen, till exempel hemtjänst eller korttidsboende.

Vård- och omsorgsnämnden

Vidta åtgärder för att säkerställa att patientperspektivet beaktas i den samordnade planeringen inför utskrivning i enlighet med kommunens värdegrund och äldreomsorgens värdighetsgaranti.

Förvaltningen önskar poängtera att ansvar för hälso- och sjukvård för personer som bor i ordinärt boende ligger på regionen. Den kommunala hälso- och sjukvården arbetar med att säkerställa delaktighet för den enskilde patienten. Införandet av LifeCare SP inom den kommunala hälso- och sjukvården kommer underlätta för utskrivningsplaneringen och därigenom indirekt påverka patientens delaktighet och medverkande vid flytt eller återkomst till kommunens verksamheter.

Säkerställa att kommunikationen mellan biståndshandläggare och samtliga involverade utförare av insatser fungerar väl.

Förvaltningen arbetar ständigt med dialogmöten med samtliga utförare och strävar efter en god samverkan med alla utförare. Utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska alltid ske skyndsamt och utförare har en inställetid på 24 timmar i enlighet med avtalet. Biståndshandläggare har alltid kommunikation med utförare vid utskrivning och vid förändrade behov av stöd skickas en ny beställning till utföraren. Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att utförare kallas till samordnad individuell planering efter utskrivning.

Förvaltningen bedömer även att det är positivt att verksamhetssystemet LifeCare SP införs som möjliggör att kommunal sjukvård kan ha kommunikation med regionen.

Intensifiera rapporteringen av avvikelser till regionen och påminner regionen om utebliven återkoppling och säkerställer att medarbetarna avvikelserrapporterar utebliven samordnad individuell planering, när behov bedöms finnas.

Det finns ett systematiskt arbetssätt med rapportering av avvikelser som förvaltningen följer. Förvaltningen önskar dock lyfta fram i sammanhanget att den ansträngda situationen hos både kommunen och regionen med anledning av covid-19 pandemin har lett till att avvikelserrapporteringen inte har varit prioriterad. Arbetet med avvikelserrapportering ska nu återupptas.

Datum
2021-06-01

Diarienummer
VON-2021/377.111

Verka för att den regionala överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.

Förvaltningen bedömer att utvärdering och uppföljning av den regionala överenskommelsen är av hög prioritet. Utvärderingen och uppföljningen görs dock av Storsthlm och regionen och förvaltningen deltar i arbetet genom Storsthlm.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska eller juridiska konsekvenser för Socialförvaltningen.

Lotta Wigen
Socialdirektör

Ann-Christine Falck Brännström
Verksamhetschef

Bilagor

1. Revisionskrivelse – granskning av samverkan vid utskrivning daterad 2021-03-31
2. Revisionskrivelse – granskning av samverkan vid utskrivning daterad 2021-03-23
3. Granskningsrapport ” Granskning av samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård”

Beslutet ska skickas till

Huddinge kommuns revisorer

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens förvaltning, Pekka Pöljö